

18. april 1975; 3. mødesamling fra 21. april–11. juni 1976 og 4. mødesamling fra 17. marts–10. juni 1977 – alle mødesamlinger fandt sted i Genève. Konferencen resulterede i vedtagelsen den 8. juni 1977 af to tillægsprotokoller, omfattende i alt 130 artikler, om henholdsvis internationale (Protokol I) og ikke-internationale (Protokol II) væbnede konflikter.

I konferencens 1. samling deltog 126 stater og 10 frihedsbevægelser, anerkendt af berørte regionale organisationer, dvs. Organisationen for Afrikansk Enhed (OAU) og Ligaen af Arabiske Stater. Frihedsbevægelserne deltog som observatører i eget navn og med fuld tale- og forslagsret i alle udvalg, men uden stemmeret. Endvidere deltog en række internationale og ikke-governmentale organisationer som observatører (uden forslags- og stemmeret).

Ved indledningen af konferencens 4. og sidste mødesamling i foråret 1977 var antallet af stater 109 og antallet af frihedsbevægelser reduceret til 4 (bl.a. havde Angola og Mozambique i mellemtiden opnået selvstændighed).

Konferencens problemkompleks krævede stillingtagen ud fra udenrigs- og forsvarspolitiske vurderinger, så vel som ud fra folkeretlige, civilforsvarsmæssige, lægelige og militærtekniske synspunkter. Med henblik på at dække denne situation var den danske delegation sammensat af repræsentanter for udenrigsministeriet, forsvarsministeriet, indenrigsministeriet og Dansk Røde Kors.

De opnåede resultater på diplomatkonferencen kan i store træk gengives således:

Der er blevet fastsat regler om forbud mod såkaldte områdebombninger i tætbeholdte områder (jfr. fra anden verdenskrig eksempelvis Coventry, Hamborg, Dresden) og mod angreb på genstande, som er livsnødvendige for civilbefolkningen, såsom fødevarerlagre, afgrøder, drikkevands- og overrislingsanlæg. Der er opnået enighed om et udtrykkeligt forbud mod udsultning som krigsmetode, samt om forbud mod angreb på dæmninger, diger og atomkraftværker, hvis der derved vil kunne forårsages alvorlige tab blandt civile. Endvidere er der vedtaget et generelt forbud mod midler og metoder, der resulterer i omfattende, langvarige og alvorlige skader på det naturlige miljø.

Alle de nævnte bestemmelser gælder også for luftkrigsførelsen, der ikke hidtil har været undergivet nogen folkeretlig regulering.

Der er endvidere opnået enighed om et forbud mod represalier rettet mod civilbefolkningen, om en bestemmelse, der under visse betingelser giver frihedskæmpere beskyttelse som kombattanter, og

om en regel, der fratager lejesoldater denne særlige status.

Medens den gældende humanitære folkeret – Haager-konventionerne af 1899 og 1907 og Genève-konventionerne af 1949 – principielt alene gælder for internationale væbnede konflikter er der nu også vedtaget regler for interne væbnede konflikter (borgerkrige), der har nået en vis intensitet. Mange af de før nævnte forbud, som f. eks. forbud mod angreb på genstande, der er livsnødvendige for civilbefolkningen, m.m., vil efter de vedtagne regler gælde under alle væbnede konflikter, hvad enten de er internationale eller interne. Der er endvidere opnået enighed om en bestemmelse, der giver visse fundamentale retlige garantier for personer, der er under anklage under forløbet af en intern konflikt.

Endelig lykkedes det, på bl.a. dansk initiativ, at få vedtaget et forslag om etablering af en international undersøgelseskommission bestående af 15 uafhængige personer til undersøgelse af påståede krænkelse af tillægsprotokol I og de fire Genève-konventioner.

3. Ved gennemgangen og vurderingen af de vedtagne tillægsprotokoller bør det erindres, at de indeholdte bestemmelser i lighed med Haag-reglerne og Genève-reglerne, som de supplerer, tager sigte på at regulere de stridende parters optræden under væbnede konflikter (»jus in bello«), uanset om en foreliggende krig kan betragtes som folkeretlig tilladt eller ej (»jus ad bellum«). Folkeretlig tilladt er i dag alene militær magtanvendelse i selvforsvar eller ifølge vedtagelse af FN's sikkerhedsråd.

Grundtanken bag de folkeretlige krigsregler, således som disse er udformet i dette og forrige århundrede, er i så vidt omfang som muligt at humanisere forløbet af væbnede konflikter. Betegnelsen humanisering i forbindelse med krigsførelse, der jo netop ikke respekterer selve den grundlæggende menneskerettighed: retten til livet, skal forstås i en relativ betydning, nemlig den at søge tab af menneskeliv og menneskelige lidelser begrænset mest muligt. Sålænge det endnu ikke er lykkedes det internationale samfund at afskaffe militær magtanvendelse, vil der være behov for fortsatte bestræbelser for at beskytte krigens ofre: de syge og sårede, civilbefolkningen, krigsfanger samt dem, der aktivt tager del i kamphandlingerne.

Som følge af det tilgrundliggende humanitære sigte med diplomatikonferencens forhandlinger var de humanitære hensyn ledetråden i den danske delegations stillingtagen til de fremlagte protokoludkast.